

Nemzetpolitikai összefoglaló

2012. 21. hét

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM

Feszültség Nyíró József újratemetése körül

A múlt héten a román külügyi tárca bekérte Magyarországot bukaresti nagykövetét Németh Zsolt külügyi államtitkárnak az új román kormány kisebbségpolitikáját érintő bírálata és Nyíró József tervezett újratemetése ügyében. Füzes Oszkár misszióvezető távollétében Balázs Ádám ideiglenes ügyvivő tett eleget a partner kérésének. A tájékoztatás szerint román részről kifogásolták Németh Zsoltnak az új román kormány kisebbségpolitikáját érintő korábbi kritikáját, továbbá mind tartalmi, mind szervezési szempontból nehezményezték Nyíró József tervezett újratemetését. Az ügyvivő közölte a román féllel, hogy a magyar kormány az erdélyi író újratemetését kegyeleti és kulturális eseménynek tekinti. A magyar diplomata hangsúlyozta, hogy a magyar kormány nyitott az együttműködésre az új román kormánnyal, arra várakozással tekint. Az Országgyűlés elnökének kabinetfőnöke, Veress László ezt követően kifejtette: a román hatóságoknak egyértelművé kell tenniük, hogy az egyet nem értés tűrést vagy tiltást jelent. Közölte, hogy hétfőig várnak a román fél válaszára. A kabinetfőnök úgy vélekedett, amennyiben valójában tiltásról van szó, olyan megoldást fognak találni, amely nem csorbítja sem a román jogrendet, sem Nyíró József tisztelőinek lelki várakozásait. Szerdán Füzes Oszkár nagykövet – aki a nap folyamán Marosvásárhely polgármesterjelöltjeivel találkozott – a Maros-parti városban cáfolta a Nyíró József feltételezett románellenességéről és antiszemizmusról a román médiában megjelent vádak. Román újságírók kérdésére, miszerint a magyar állam miért működik közre a közelgő helyhatósági választás kampányában, „egy ellentmondásos” író újratemetésének lebonyolításában, a diplomata közölte: bizonyítékok állnak rendelkezésre arról, hogy az író nem volt románellenes vagy antiszemita. A Hargita, Kovászna és Maros Megyei Románok Civil Fóruma elnevezésű szervezet ugyanakkor felszólította a román kormányt, akadályozza meg az író újratemetését, vonja vissza azoknak az erdélyi iskoláknak az elnevezését, amelyek Nyíró nevét viselik, mivel szerintük az író „a nemzetiszocialista, hungarista vonalat képviseli”. Eközben politikai vita bontakozott ki az újratemetést szervező Székelyudvarhelyért Alapítvány és annak elnöke, Szász Jenő, illetve Bunta Levente székelyudvarhelyi polgármester között. Utóbbi azzal vádolja Szászt, hogy választási kampánycélokra használja Nyíró emlékét, mivel Bunta fő kihívója a júniusi választásokon éppen az MPP elnöke. Erre reagálva a magyar Országgyűlés hivatala közleményében kifejtette: Bunta Levente polgármester már a személyes tárgyalásokon is Nyíró József „nyilas múltjával és a vele szemben megfogalmazott antiszemizmus vádjával kapcsolatosan rendkívül erős felvetéssel élt”. A közlemény szerint a székelyudvarhelyi polgármesteri hivatal alárendeltségébe tartozó városi könyvtár igazgatója kijelentette, nem indokolt, hogy az intézmény felvegye Nyíró József nevét. Ezek után román civil szervezetek azt követelték, tiltsák meg Székelyföldön, hogy bármelyik közintézmény Nyíró nevét viselhesse – áll a dokumentumban. A dokumentum aláírója bízik abban, hogy a jövőben a Nyíró Józseffel kapcsolatban kialakult magyar-román vitában „minden magyar ember a magyar álláspontot erősíti”. Bunta Levente válaszában azzal vádolja a Nyíró József újratemetését szervező, Szász Jenő által vezetett Székelyudvarhelyért Alapítványt, illetve Kövér Lászlót,

az Országgyűlés elnökét, hogy „tevékenységük fő célja nem az újratemetés méltóságteljes megszervezése, hanem az önkormányzati választások befolyásolása, Nyíró emlékének felhasználásával”.

Markó: hibás volt Füzes Oszkár lépése

Rossz, hibás lépésnek nevezte Füzes Oszkár bukaresti magyar nagykövet Marosvásárhelyen tett kijelentéseit Markó Béla. Az RMDSZ szenátora az Erdélyi Magyar Televízió pénteki Többszemközt című műsorában reagált arra, hogy Füzes Oszkár szerdán kifejtette: magánemberként Smaranda Enachéra szavazna a marosvásárhelyi polgármesteri tisztségért folyó választásokon. Markó Béla kifejtette, már az is hibás lépés volt, hogy a magyar diplomaták „eljöttek, és minden jelölttel szóba álltak, és úgy tesznek, mintha nekik választanánk polgármestert”. „Nem, mi Marosvásárhelynek választunk polgármestert, marosvásárhelyi embereknek, a marosvásárhelyi magyaroknak kell ezt eldönteni. Teljes tisztelettel azt ajánlom, hogy tartózkodjon mindenki, a magyar nagykövet is attól, hogy azzal foglalkozzék, ki a megfelelő jelölt. A marosvásárhelyi magyarok tudják, ki a megfelelő jelölt” – szögezte le Markó. Emlékeztetett, hogy 2000-ben 170 szavazaton múlt, hogy román lett a polgármester, akkor egy másik magyar jelölt 700 szavazatot vitt el, ami elég volt ahhoz, hogy a magyarság vesztesként kerüljön ki a versenyből. Úgy vélte, ezúttal is kevésen fog múlni, hogy lesz-e magyar polgármester, és mint elmondta, ebben a helyzetben több bölcsességet várt volna el mindazok részéről, akik az összefogás helyett ellenjelölteket állítottak. „El kell felejtünk a pártosodást, ne tegyünk úgy, mintha itt minden rendben lenne. Félre kellene tenni minden gőgöt, hiúságot, csoportérdeket, és odaállni a legesélyesebb jelölt mellé, és azt senki sem tagadhatja le, hogy a legesélyesebb jelölt az RMDSZ jelöltje, Frunda György” – hangsúlyozta Markó Béla.

Többségi rendszer jöhet?

A Victor Ponta kormányfő vezette kabinet a választási törvény módosítását szeretné elérni, a jelenlegi alapvetően arányos rendszerről a többségi szisztémára térnének át a kormányzó pártok. A parlament felsőházában már elfogadott új törvény értelmében minden választókerületben a legtöbb szavazatot szerző jelölt vinné el a mandátumot, nem lenne kompenzációs lista. A módosítás oka a közvélemény-kutatások adatai: ezek szerint a Szociáldemokrata Pártból (PSD) és a Nemzeti Liberális Pártból (PNL) álló Szociál-liberális Unió (USL) abszolút többséget szerezne a parlamentben, egyedül alakítva kormányt. Az új rendszerrel tehát az őszi parlamenti választásokon alkotmányozó többséget szerezhetnének Pontáék, teljesen kiszorítva a Demokrata-Liberális Pártot (PD-L) a hatalomból. Ez tehát a cél, járulékos eredmény lehet azonban, hogy a magyarság képviselete is jelentősen csökkenne, az RMDSZ várhatóan csupán a székelyföldi tömbmagyar választókerületekben szerezne mandátumokat, súlya és befolyása így egyértelműen elveszne. A legnagyobb változás ezzel a rendszerrel azonban az lehet, hogy a többségi elv eredményeképpen jóval kisebb lenne az esélye, hogy egy különböző pártokból

álló koalíció legyen szükséges a kormányzáshoz, nagy eséllyel egyetlen párt vagy pártszövetség képes lenne biztosítani a többséget a parlamentben. Ennek eredménye az lenne, hogy az RMDSZ-re többé nem lenne szükség a kormányalakításhoz, a Szövetség elvesztené zsarolási potenciálját a bukaresti politikai életben, így teljesen súlytalan szereplővé válna. A magyarok képviselőjének veszélybe kerülése kapcsán egyébként Victor Ponta kormányfő egy fórumon kifejtette: azt javasolja, hogy az új törvény biztosítson parlamenti helyeket minden egyes megyében azon nemzeti kisebbségek számára, amelyek számaránya helyben eléri az összlakosság hat százalékát. Erre reagálva Toró T. Tibor, az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) elnöke kifejtette: egyértelmű, hogy a román kormány így akarja a Hargita és Kovászna megyében kisebbségben élő románok parlamenti képviselőjét bebiztosítani és ezt nem tudnák diszkriminációtól mentesen másképp megoldani. Ezzel együtt óvatos optimizmussal tekint a javaslatra, amelyben a hatszázalékos küszöb számára nagyvonalú ajánlatnak tűnik: ezzel a kedvezménnyel olyan megyékben is képviselőt juttathatna a magyarság, ahol szórványban él. Az EMNP elnöke azonban hozzáfűzte, sokkal jobban örülne annak, ha az etnikai arányosság elvét építenék be az új választási törvénybe. Ez azt jelentené, hogy a kisebbségek jelöltjei a számukra elkülönített helyekre versenyeznek az országos parlamenti választásokon, a helyek számát pedig demográfiai számarányuknak megfelelően állapítják meg a parlament létszámához igazítva. Toró kifejtette: a pozitív diszkriminációval a többi kisebbség megkapná a maga egy-egy helyét, a nagyobb közösségekre pedig az arányosság elvét alkalmaznák.

Pfundtner Edit is kilépett a Most-Hídból

Lemondott alelnöki posztjáról és kilépett a Most-Híd szlovák-magyar pártból Pfundtner Edit. Pfundtner egy hónapon belül már a második politikus, aki távozik a párt vezetőségéből. Áprilisban Vörös Péter, a Most-Híd egyik elnökségi tagja vált meg a Bugár Béla vezette pártban betöltött tisztségétől. Vörös a pártnak a választásokon elért „nem jó eredményével” indokolta a lépését, valamint azzal, hogy a kisebbségi jogok melletti határozott és egyértelmű kiállásra „a párt vezetésében nincsen igény”. Pfundtner Edit, az MTI-nek adott nyilatkozatában elmondta: mostani döntése már hosszabb ideje érett, de a pártból való távozásának okait nem akarta pontosítani. Bugár Béla pártelnök Pfundtner távozásával kapcsolatban elmondta, sajnálja az alelnök távozást, de a döntés Pfundtner Edité, a párt azt tiszteletben tartja. Véleménye szerint az alelnök, mivel nem került be a parlamentbe, valószínűleg levonta a következtetéseket. Pfundtner ugyanakkor kizárta, hogy távozása azzal függött volna össze, hogy a parlamenti választásokon nem jutott volna mandátumhoz. „Azok akik ezt állítják, csak le akarják egyszerűsíteni a helyzetet. Döntésem egy hosszabb folyamat eredménye volt, ez a folyamat nem a választásokkor kezdődött és nem is akkor ért véget” - mutatott rá a leköszönt alelnök. Öllös László politológus szerint „nyilvánvaló, hogy emberek nem szoktak kilépni a pártokból amiatt, hogy éppen nem

jutottak be a parlamentbe, ebben az esetben ugyanis nagyon sokan kilépnének”. Pfundtner kapcsán elmondta, az alelnök nem tartozott „az erős emberek” közé a párton belül, ugyanakkor egy időben ő volt megbízva azzal, hogy a kisebbségi ügyek nagy részét felügyelje, hasonlóképpen, mint az utóbbi időszakban Vörös Péter. Bugár Béla tájékoztatása szerint a trencsényi megyei szervezetet vezető Jozef Letko, valamint az eperjesi megyei szervezetet elnöklő Marián Straka is megvált a pártban betöltött tisztségétől. Ennek kapcsán Bugár elmondta: „A megyefőnökök a választási eredményeket egyfajta figyelmeztetésként fogták fel, és visszaléptek tisztségükből. Levonták a felelősséget. Ha ők nem cselekednek, nekünk kellett volna, mert ott az eredményünk nagyon gyenge volt.” A Híd elnöke arról is beszélt, hogy a pártot a választások után elhagyhatja néhány olyan személy, aki „egyértelműen azért volt benne, mert az a kormányon volt”, s ez egyfajta megtisztulásnak számít. Bugár ugyanakkor sem Vöröst és Pfundtner, sem pedig a távozó megyei vezetőket nem tartja hasonló személyeknek.

Tomislav Nikolic az új elnök

Lényegesen alacsonyabb részvételi arány jellemezte a szerbiai elnökválasztás vasárnapi második fordulóját, melyből Tomislav Nikolić, a Szerb Haladó Párt jelöltje került ki győztesként. A CeSID 100 százalékos feldolgozottsággal készített jelentése szerint Nikolić a szavazatok 49,8, Boris Tadić, a Demokrata Párt jelöltje pedig a szavazatok 47 százalékát szerezte meg. Boris Tadić elismerte választási vereségét, Nikolić győzelmét igazságosnak, megérdemeltnek nevezte, s gratulált hozzá. Az új kormány megalakításával kapcsolatban annyit közölt, hogy a DP mától foglalkozik majd e témával, de maga biztosan nem kíván miniszterelnökként részt venni annak munkájában. Távozó elnökként arra szólította fel ellenlábását és a szerbiai polgárokat is, hogy továbbra is tartsanak az európai célok felé. Vereségét az elmúlt négy évre jellemző nehéz gazdasági körülményekkel magyarázta, s mint mondta, nem tud olyan államot említeni Európában, melyben a szavazók a krízis ellenére is az addigi vezetés mellett maradtak volna.

Pásztor István elégedett

A Vajdasági Magyar Szövetség sikeresen zárta a választási ciklust - nyilatkozta Pásztor István, a párt elnöke a vasárnapi választásokat követő sajtótájékoztatóján. A VMSZ megközelítőleg 70 ezer szavazatot kapott a választások során, amely különösen nagy felelősségre kötelezi a pártot. Pásztor az elnökválasztások eredményével kapcsolatban kiemelte: a VMSZ Boris Tadićot támogatta és a párt meglepetten veszi tudomásul, hogy Tomislav Nikolić nyerte meg az elnökválasztást. Ez a választópolgárok akarata és ezt tiszteletben kell tartani - nyilatkozta Pásztor, majd hozzátette: A VMSZ pozíciója és politikája az elnökválasztások végkifejletét tekintve egy millimétert sem fog változni. A párt elnöke a számokat értékelve elmondta, hogy a Vajdasági Magyar Szövetség ekkora

számú szavazatot csupán 1996-ban kapott a választásokon, azóta pedig soha, még akkor sem, amikor más pártokkal koalícióban indultak a választásokon. Köztársasági szinten az öt parlamenti képviselővel a VMSZ mindenképpen a többséget alkotó koalíció részét kívánja képezni. Pásztor István, a tartományi választásokkal kapcsolatban kiemelte, az első fordulóban négy, a második fordulóban szintén négy mandátumot szerzett a párt. A második fordulóban Szabadkáról Pásztor István, Magyarkanizsáról Kávai Szabolcs, Topolyáról Egeresi Sándor, Csókáról pedig Kormányos László jutott be a tartományi parlamentbe. Az önkormányzatok szintjén továbbra is változatlan a helyzet - mondta Pásztor. Kiemelte: a Demokrata Párt elnökével folytatott tárgyalások szerint azokban a városokban, ahol a Demokrata Párt győzött, ott a DS jelöli a polgármestert, a VMSZ pedig a városi, vagy a községi képviselő-testület elnökét, ahol pedig a Vajdasági Magyar Szövetség győzedelmeskedett, ott a VMSZ adja a polgármestert, a Demokrata Párt pedig a városi képviselő-testület vagy a községi képviselő-testület elnökét. Hozzátette: Szabadkán ennél komplikáltabb a helyzet. A VMSZ szeretne megoldást találni, hiszen ebben a városban legkevesebb 16 ezer szavazatot kaptak, ami arra kötelezi a pártot, hogy a mindennapi politikájában érvényesítse a Vajdaságért, egy normális Szerbiában címmel fémjelzett pártprogramját. A korábbi megállapodások szerint Tadić azt ígérte Pásztornak, hogy az elnökválasztásokat követően, május 21-én személyesen intézkedik a szabadkai politikai helyzettel kapcsolatban, de az elnökválasztások végkifejlete miatt lehet, hogy csúszni fog a megígért intézkedés - véli Pásztor, aki kiemelte: Szerbia belpolitikájában meglehetősen nehéz időszak következik, de a VMSZ szeretne partner lenni a stabilitás megőrzésének tekintetében. Pásztor a Szabadkán kialakult politikai helyzet vonatkozásában azt is elmondta, hogy hétfő délután kezdődnek a megbeszélések a VMSZ és a Demokrata Párt között.

Ukrán nyelvtörvénytervezet a parlament előtt

A Verkhovna Rada elé kerülhet a múlt év augusztusában bejegyzett nyelvtörvény-tervezet. Ennek az opciónak a lehetőségéről Olekszandr Jefremov, a kormányzó Régiók Pártja frakcióvezetője beszélt. Indoklása szerint a Szerhij Kivalov és Vagyim Koleszniczenko által jegyzett tervezet mindenben megfelel az európai normáknak, államnyelvként továbbra is kizárólag csak az ukránra tekint. Kijelentette, hogy a Velencei Bizottság összes kifogását figyelembe vették ebben a dokumentumban. Ennek alapján az államnyelv az ukrán, de emellett léteznek más nyelvek is Ukrajnában. A Európa Tanács Velencei Bizottsága a 2010-es nyelvtörvénytervezet fő kritikájának az orosz nyelv aránytalan dominanciáját tartotta az ukránnal szemben. A „Mi Ukrajnánk” parlamenti csoportja viszont arra szólította fel az ellenzéki képviselőket, hogy ne engedjék a nyelvtörvény tervezet jóváhagyását. Véleményük szerint ez az ország kétnyelvűségéhez, az ukrán nyelv használatának korlátozásához, és ezzel együtt Ukrajna széteséséhez vezet. A „Mi Ukrajnánk” párt közleménye szerint a nyelvtörvény elfogadásának megakadályozásával az

egyesített ellenzék bemutathatja az állampolgároknak, hogy az ukrán érdekeket védik már most, és nem csak a választások után.

Nem alakult meg az országos magyar koordináció

Zágráb város magyar kisebbségi önkormányzata a megyei magyar önkormányzatok és képviselők országos koordinációjának megalakítását kezdeményezte május 13-án. A tavalyi júliusi önkormányzati választásokon a magyar kisebbség 12 megyében választhatott: négy megyében megyei önkormányzatot, nyolc megyében megyei képviselőt. Zágráb Város Magyar Kisebbségi Tanácsa május 13-ára kezdeményezte a Horvátországi Magyarok Országos Koordinációjának megalapítását, és ennek érdekében meghívta minden megválasztott megyei tanács elnökét és a megyei képviselőket. Az ülésen a kezdeményezők mellett csak a HMDK-s megyei magyar képviselők jelentek meg: Split-Dalmát megye, Tengermelléki-Fennsíki megye, Zágráb megye, Sziszek-Moslavina megye és Verőce-Dráva menti megye. Azon megyék képviselői, kisebbségi önkormányzatai, ahol a MESZ által jelölt személyek nyertek, nem vettek részt az ülésen. Mivel az országos magyar koordináció megalakulásához az összesen 12 megyéből legalább hét megyének a jelenléte és hozzájárulása szükséges, az ülésen nem tudták megalakítani az országos magyar kisebbségi tanácsok (önkormányzatok) koordinációját.

Orbán Viktor chicagói magyarokkal találkozott

Helyi magyarok előtt beszélt a NATO csúcstalálkozójára érkezett Orbán Viktor a chicagói Szent István-templom épületében vasárnap. A miniszterelnök úgy jellemezte Magyarország helyzetét, hogy az elmúlt években felelőtlen hitelfelvételekkel elzalogosították az országot, amely jelenleg egy óriási adóssághegy alatt van. Orbán Viktor közölte, hamarosan megszületik az a törvény, amely lehetővé teszi, hogy levélben is szavazhassanak a kettős állampolgárok a magyar parlamenti választáson.